І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК WEDNESDAY, APRIL 24, 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK СЕРЕДА, 24-го КВІТНЯ 1974 No. 77. VOL. LXXXI.

В Україні судять за релігійні переконання членів УКЦеркви

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 16 квітня опублікувала допис юриста В. Соколова „Облуда", в якому цей автор ширше інформує про кілька судів над членами „невиличкого релігійного угрупування уніятів-покутників". Суди відбувалися в Калуші. В одному випадку йшлося про суд над неназваною жінкою-матір'ю, проти якої заставлено свідчити її власних дітей, які, мовляв, не могли „визбутися сорому", що „в нас така мати". В другому випадку—про суд над секретарем Ради Церков Баптистів Георгія Вінса, а в третьому випадку про суд над секретарем Ради Церков ми „групи уніятів-покутників" з села Вільшанка Зборівського району Тернопільської области. Арештовано їх у селі Середньому Калуського району, де нібито мають находитися „святі місця" групи „уніятів-покутників". Мова тут про Марію Цап, Ганну та Стефанію Трухан. Судили їх за „систематичне бродяжнитво", — пише юрист В. Соколов. У дописі відзначується, що на суд прийшли також інші жінки, прихильниці групи „уніятів-покутників", тобто члени переслідуваної совєтським режимом Української Католицької Церкви, які як пише совєтська газета, „прийшли до Калуського районного народного суду, щоб послухати, подивитись, як судять їх „сестер" — трьох уніяток-покутниць: Марію Цап, Ганну та Стефанію Трухан за систематичне бродяжництво".

Автор допису інформує, що „на Прикарпатті з кожним разом зменшується і так уже маленька купка уніятів-покутників. Тому серед них бувають особливо помітними бродяги-покутники із сусідніх областей". Пишучи про іншу судову розправу у тому ж суді під головуванням „народного судді" Б. І. Михайлова, В. Соколов інформує, що проти матері, яка обстаювала свою віру і приналежність до групи уніятів-покутників свідчили її власні діти, як це звичайно діється в Совєтському Союзі, починаючи від відомого Павла Мороза. Ці свідчення дітей були судові потрібні, щоб розкрити „справжнє мерзенне обличчя уніятів-покутників".

Згаданий допис у „Радянській Україні" є додатковим свідченням про те, що серед народу далі живою є віра і глибоке прив'язання до своєї рідної Церкви.

В СССР все йде втертим за Сталіна шляхом

Москва. — Совєтська преса опублікувала перші повідомлення ТАСС про „висування кандидатів у депутати Верховної ради СССР". Це „висування кандидатів" почалося 18-го квітня. У повідомленні говориться, що „трудящі називають своїми кандидатами до Верховної ради СРСР найбільш авторитетних і відданих справі комунізму представників робітничого клясу, колгосного селянства, радянської інтеліґенції, людей, гідних виконувати високі обов'язки повноважних представників народу в найвищому органі державної влади країни. Серед перших кандидатів у депутати радянські люди називають імена керівників Комуністичної партії Радянського Союзу і радянської держави". Газета „Радянська Україна" з 20-го квітня опублікувала списки „кандидатів блоку комуністів і безпартійних" в окремих республіках СССР, а також в окремих областях Української ССР. За прийнятою ще за Сталіна системою висування кандидатів, в кожній виборчій окрузі на зібраннях висувають в кандидати когось з членів Політбюра ЦК КПСС. Найчастіше висувається кандидатура Л. Брежнєва, відтак М. Підгорного і врешті А. Косигіна. Стереотипні повідомлення зі зібрань говорять про „радісні, піднесені настрої" і про особливу „радість", коли висувається кандидатура Брежнєва. В СССР, як бачимо, нічого не змінилося, змінилися тільки особи — система і політична практика осталася ця сама, що й була за диктатури Сталіна.

Т-во Українських Інженерів відбуло зустріч

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 19-го лютого, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки відбулася у вечірніх годинах товариська і рівночасно культурно-мистецька зустріч, яку влаштувало Т-во Українських Інженерів Америки з виступом маестра Володимира Колесника, скрипаля Рафаїла Венке при фортепіяновому акомпаньяменті Томи Гринькова і виставки фотографій св. п. інж. Олександра Пежанського: „Минуле з років 1930-1940". Зустріч відкрив коротким привітальним словом інж. Іван Заяць, а проводив нею інж. Любомир Калинич. Маестро Колесник, колишній диригент Київського театру опери і балету розповів про ситуацію, в якій тепер находиться українська культура та її творці і носії в Україні. Опісля були запити і відповіді. Рафаїл Венке виконав на скрипці дві арії, а виставку фотографій попередив розповіддю про свого покійного брата Олександра, їхнього батька та їхній дім інж. Михайло Пежанський. Після виступів продовжувалася товариська зустріч, знайомства і розмови при перекусці.

Цієї неділі відбудеться Окружна нарада Відділів УНС в Рочестері

Рочестер. — З ініціятиви Окружного комітету УНС, що його очолює Василь Гузар, тут відбудеться в неділю 28 квітня о год. 2.30 по полудні в залі Українського Народ. Дому, 831 Джозеф Авеню, зібрання членів Відділів УНС. На зібранні члени матимуть змогу висловити свої побажання на недалеку 28-Конвенцію Українського Народного Союзу у Філядельфії. Окружний комітет УНС закликає членів до численної і активної участи, а в першій мірі до того, щоб вони приготовили на це зібрання свої завваги і побажання для делеґатів на Конвенцію.

ПОМЕР МИХАЙЛО РУДЧЕНКО

Полтава. — Газета „Літературна Україна" з 9 квітня помістила вістку про смерть Михайла Рудченка, сина відомого українського письменника Панаса Мирного. Михайло Рудченко працював директором Літературно-меморіяльного музею свого батька в Полтаві.

Конґресова Комісія вимагає передачі додаткових магнетофонних записів

Вашингтон. — З достовірних джерел стало відомо, що Юридична комісія Палати Репрезентантів, яка розглядає можливості формального обвинувачення президента Ніксона, звернулася до Білого Дому з вимогою, щоб Президент передав їй не тільки раніше вимагані 42 магнетофонні записи, а цілий ряд інших магнетофонних записів і документів, зв'язаних з Вотерґейтською аферою, з контроверсійним позасудовим полагодженням судової справи корпорації „Ай-Ті-Ті" та із здогадно нелеґальними пожертвами молочної індустрії на передвиборчу кампанію Республіканської партії. Ці джерела повідомили, що нова вимога Юридичної комісії була переслана до Білого Дому невдовзі після 11-го квітня ц. р., тобто кілька днів після того як Комісія видала президентові Ніксонові формальний виклик, вимагаючи передачі 42-ох магнетофонних записів. Як відомо, Білий Дім мусить до цього четверга, 25-го квітня, дати відповідь, чи підчиниться цій вимозі. Ще не відомо, чи президент Ніксон погодиться передати всі 42 магнетофонні записи, але є ознаки, що Президент хоче оминути конфронтацію з Юридичною комісією.

Наприклад, заступник пресового секретаря Джеральд Воррен заявив, що Білий Дім напевно ще цього тижня дасть свою відповідь відносно вимоги та сказав, що Президент ще не рішив, чи передасть всі 42 магнетофонні записи, чи тільки „доречні" частини записів. Таким чином Воррен натякнув, що Президент ще не рішив, годиться на передачу всіх записів. Крім того, віцепрезидент Джералд Форд, промовляючи на полуденку журналістів у Ню Йорку, заявив, що сподівається, що Біли Дім виявить „максимальну співпрацю" відносно вимаганих магнетофонних записів. Щодо нової вимоги Юридичної комісії, та речники Білого Дому, а також самі члени Комісії наразі відмовилися коментувати цю справу. Один речник Білого Дому сказав, що нічого не знає про те, що нібито Юридична комісія тепер вимагає не 42, а понад 80 магнетофонних записів. Дорадник конґресмена Пітера Родіно, голови Юридичної комісії, сказав, що конґресмен Родіно не видасть жадної заяви в цій справі, аж після цього четверга.

Передбачають великий зріст в цінах

Вашингтон. — З огляду на те, що 30-го квітня перестає діяти закон, який надавав Урядові, точніше Раді для коштів прожитку, право контролювати ціни та платні, сподіваються, що в найближчих тижнях ціни на різного роду продукти дуже зростуть. Хоча Уряд вже ступнево зніс контролю з багатьох ділянок економіки, то ще наразі задержав контролю над цінами та платнями харчових продуцентів, тобто над фабриками, які продукують заморожені та консервовані харчові продукти, а також над такими індустріями як: продуценти заліза, міді, над фабриками різного роду машин, над будівельною та нафтовою індустріями, а також задержав контролю над установами охорони здоров'я. Ціни та платні нафтової індустрії залишаться під урядовою контролею навіть після 30-го квітня, але в інших ділянках економіки сподіваються великого зросту в цінах. Після 30-го квітня споживачі платитимуть більше за такі продукти широкого вжитку, як автомобілі, цигарки, алькогольні напитки, заморожені та консервовані харчові продукти, різного роду машини, меблі тощо.

Перервана поштова служба між ЗСА та Канадою

Вашингтон. — З огляду на те, що в Канаді існує страйк поштових робітників, американська Поштова Служба повідомила, що на прохання канадського уряду припиняє всі поштові посилки до Канади. Речник Поштової Служби заявив, що всі посилки першої кляси та пакунки повертається прямо до адресантів, а посилки 2-ої та 3-ої кляси повертають на пошти, з яких ці посилки були вислані, а тоді службовці контактуються з адресантами, щоб довідатися, що мають робити з цими посилками. Страйк канадських поштових робітників розпочався в Монтреалі 12-го квітня та поширився на майже цілу Канаду. Робітники протестують проти дуже швидкої автоматизації поштової служби, твердячи, що через автоматизацію багато робітників втратить працю, а також протестують проти клясифікацій праці.

У вівторок, 23-го квітня Головна Канцелярія УНСоюзу і „Свобода" одержали повернені їм усі їхні вислані до Канади поштові посилки із дописаною заввагою: „Ембарґо".

Цієї неділі відбудеться в Ню Йорку „Музичний вечір"

Ню Йорк. — У неділю, 28-го квітня, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки відбудеться „Музичний вечір", спонзорований, як і в минулих роках, 72-им Відділом Союзу Українок Америки. У програмі, яка розпочнеться в 4-ій год. по пол., візьмуть участь три молоді українські мистці: сопрано Дениса Марусевич, піяністка Ніна Павленко та віольонченіст Нестор Цибрівський. Після музичної програми відбудеться гостина.

Дениса Марусевич свої студії сольоспіву розпочала в Нессов Консерваторії, а опісля перейшла до Джуліярд Скул оф Мюзік. Думає про оперну кар'єру й продовжує студії в професора Амрі Калллі - Камні. Рівночасно студіює чужі мови. Під час „Музичного вечора" акомпаніюватиме її п. Христофор Маґіяр.

Піяністка Ніна Павленко, якій тепер тільки 15 років, почала виступати на концертах, коли мала всього 9 років. Підготовчі музичні студії почала в Джуліярд Скул оф Мюзік, а опісля перейшла до Мангеттен Скул оф Мюзік. Молода піяністка виступала як солістка в Бруклин Акедемі оф Мюзік та в Бруклин Коледжі.

Нестор Цибрівський, 18-літній віольончеліст з Ню Гейвену, Коннектикат, вчився у відомого педагога Альда Парісота, професора музичної школи при Єйльському університеті. Під сучасну пору студіює в Гарвадському університеті, де також є першим віольончелістом камерної оркестри ім. Баха. Також продовжує свої музичні студії у професора Патерсона в Бостоні. Під час „Музичного вечора" в цю неділю молодому віольончелістові акомпаніюватиме його батько, проф. Юрій Цибрівський.

СССР продовжуватиме заходи щодо скликання світового комуністичного конґресу

Москва. — Традиційне в СССР відзначування роковин народження В. Леніна 21 квітня було цим разом використане Політбюром ЦК КПСС для того, щоб публічно і формально висловитися за відбуттям світового комуністичного конґресу, над чим за кулісами продовжується дискусія між лідерами СССР й інших соціялістичних держав та комуністичними партіями Заходу вже від довшого часу. Промовляючи на урочистому зібранні в день роковин народження Леніна, секретар ЦК КПСС Б. Н. Пономарьов поінформував, що ЦК КПСС готовий розпочати конкретні заходи для „скріплення ідеологічної і політичної спаяности" міжнародного комуністичного руху. Згідно з заявою Пономарьова, „братні комуністичні і робітничі партії", враховуючи політичну ситуацію в світі, виступили з пропозиціями скріплення спаяности світового комуністичного руху і тепер наступив час, щоб разом з СССР того роду світовий комуністичний конґрес був підготований і скликаний. Як відомо, справа є якраз навпаки, бо не окремі компартії, а КПСС від якогось часу робить заходи, щоб переконати інші компартії про потребу такого світового комуністичного конґресу, який допровадив би до формального засудження Китайської комуністичної партії та всіх тих комуністів, які підтримують Пекін. Щоб не допустити до формального розколу в міжнародному комуністичному русі, комуністичні проводи противилися плянові скликувати того роду конґрес.

Єгипет та Західня Німеччина встановили тісніші контакти

Каїро. — У висліді поїздки західньонімецького канцлера В. Брандта до Єгипту, між Єгиптом і Західньою Німеччиною будуть відновлені і поширені політичні, економічні та культурно-наукові контакти. Згідно з німецькими інформаціями, для наладнання контактів того типу покликано спеціяльну єгипетсько-німецьку комісію на кабінетному рівні, яка одночасно служитиме як зразок співпраці однієї з арабських країн з західньоевропейською державою. Домовлення В. Брандта з єгипетським урядом було зроблене в дусі постанов Европейського Спільного Ринку про нав'язання безпосередньої співпраці між Західньою Европою та арабськими країнами. Як відомо, арабські держави дуже заінтересовані нав'язанням тіснішої співпраці з країнами Західньої Европи, щоб в цей спосіб послабити позицію Ізраїля на Близькому Сході. В дорозі до Єгипту канцлер Брандт побував два дні в Альжирі, де відбув наради з президентом Гуаром Бомедієном. Президент Анвар Садат прийняв запрошення канцлера Брандта відвідати Західню Німеччину.

Іцак Рабін обраний наступником Ґолди Меїр

Тель Авів. — Урядова Партія праці в Ізраїлі вибрала кол. ізраїльського командуючого у війні 1967 р. 52-річного Іцака Рабіна кандидатом на прем'єр-міністра Ізраїля на місце Ґолди Меїр, яка подалася до димісії. У голосуванні І. Рабін дістав 54 відсотки голосів 614-особового Центрального комітету партії, перемігши свого одинокого суперника Симона Переца. Новий кандидат на ізраїльського прем'єр-міністра є у політиці цілком „новою людиною" бо до парляменту він вперше був обраний щойно в останніх виборах 31 грудня 1974 р. В Ізраїлі він вважається військовим героєм, здібним воєнним стратегом, який зумів повести до перемоги Ізраїль у війні 1967 року. За собою він має довголітню військову кар'єру, бо вже від 19-го року життя він почав приймати активну участь у збройній боротьбі палестинських жидів за створення власної держави. І. Рабін належить вже до того молодшого покоління, яке народилося і виросло на ізраїльській землі і коли йому пощастить із сформуванням кабінету, він буде першим ізраїльським прем'єр-міністром з покоління народжених в Ізраїлі „сабрів". З особою нового кандидата на на ізраїльського прем'єр-міністра добре знайомі політичні кола у Вашингтоні, де він у роках після війни 1967 року був ізраїльським амбасадором.

В Індонезії розбився американський пасажирський літак

Джакарта, Індонезія. — Згідно з інформаціями Панамериканської летунської лінії, пасажирський джетовий літак з 107 особами розбився в районі Балі в Індонезії. Літак був в дорозі 22-го квітня з Гонґ-Конґу до Сиднею і Лос Анджелесу. Катастрофа сталася перед посадкою на інтернаціональному аеропорті в Балі. З уваги на дуже недоступний гористий терен, до 23 квітня не вдалося точно устійнити наслідків катастрофи. Це вже четверта з черги катастрофа подібного типу пасажирських літаків Панамериканської повітряної лінії, у яких разом загинуло 178 осіб. Нічого покищо ближче невідомо про причини катастрофи. За даними індонезійського уряду, дехто з пасажирів вийшов живим з цієї катастрофи. Літак розбився об гору Сінґа Сінґа на північний захід від аеропорту в Балі.

Відбудеться пресова конференція з Анатолієм Радиґіним

Пассейк. — Головна Управа ООЧСУ при співучасті інших Організацій Українського Визвольного Фронту і під патронатом УККА організує в Пассейку, Н. Дж. в приміщеннях Гауз оф Лем, що знаходиться на перехресті доріг 46 і 3, — пресову конференцію для англомовної преси Ню Джерзі і з жидівським поетом і капітаном морської фльоти СССР, в'язнем московських тюрм і концтаборів Анатолієм Радиґіним. Конференцію відкриє Іван Буртик.

В суботу вечором, о год. 7-й в шкільній залі при українській католицькій церкві при Рузвелт вулиці в Пассейку відбудеться політичне віче, на якому Анатолій Радиґін виголосить доповідь на тему: „Зустріч з українськими політичними в'язнями і мої взаємовідносини з ними".

В ГАРВАРДІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВИСТАВКА ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНЦІВ У ТАБОРАХ ДП

Кембридж, Масс. (Канц. ГУНІ). — За почином і заходами Гарвардського Українського Наукового Інституту відбудеться тут протягом місяця травня 1974 року виставка видань й інших експонатів про літературну, мистецьку і суспільну активність української еміґрації в таборах ДП 1945-1950 років, головно в Західній Німеччині й Австрії. Буде відбуватися ця виставка в приміщеннях Бібліотеки Вайденера Гарвардського Університету й охоплюватиме 12 відділів про різні ділянки культурної і суспільно - громадської праці українців цього важливого періоду в історії української діяспори. Відкриття виставки передбачене на п'ятницю 1 травня ц. р.

В перших трьох відділах буде представлена на виставці українська еміґраційна література 1945 - 1950 років: збірки поезій, прозові твори та п'єси окремих письменників, їхні фотографі або портрети, листи, рукописи, статті і праці літературних критиків тощо. В окремий підвідділ будуть виділені матеріяли до історії МУРу — Мистецького Українського Руху, об'єднання, що вньому гуртувалися в той час українські письменники в Західній Німеччині й Австрії. Окремий відділ становитимуть також видавані МУРом й іншими літературними гуртками чи видавництвами літературні альманахи, збірники і журнали. Дитяча література — книжкові видання й журнали буде представлена в четвертому відділі.

П'ятий відділ ілюструватиме наукову активність того часу: діяльність новоствореної Української Вільної Академії Наук, відновленого Наукового Товариства ім. Шевченка, відновлених у Мюнхені й у Реґенсбурґу високих шкіл — Українського Вільного Університету (УВУ) та Українського Технічно - Господарського Інституту (УТГІ), як також Богословської Академії. Поруч. в шостому відділі будуть показані підручники з різних ділянок знання й університетські скрипти УВУ й УТГІ.

В сьомому відділі буде репрезентоване — монографіями, альбомами, журналами, каталогами виставок і репродукціями образотворче мистецтво — творчість українських мистців, об'єднаних в Українській Спілці Образотворчих Мистців (УСОМ).

Восьмий відділ буде присвячений діяльності українських театрів, головно ансамблю Українських Акторів під проводом В. Блавацького і Театральної Студії Йосипа Гірняка, як також Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під проводом Гр. Китастого.

В дев'ятому відділі буде представлена книжковими виданнями — журналами і бюлетенями політична література усіх активних в 1945-1950 роках політичних таборів: націоналістичного, національно - демократичного, соціялістичного і монархістичного. Десятий відділ насвітлюватиме розвиток суспільно - політичної преси того часу, здебільшого органів політичних середовищ, від маленьких таборових циклостилевих листків до великих друкованих уже тижневиків і журналів.

В окремому одинадцятому відділі буде показане, з допомогою фотографій, ви-
(Продовження на стр. 4-ій.)

Дебют молодої співачки в Ню Йорку

Молода співачка Наталка Худа - Гусяк, в товаристві свого професора д-ра Ігоря Соневицького та батька Івана Худого відвідала редакцію „Свободи" та інформувала про свої пляни і надії. На фото, під час відвідин в редакції, сидять (зліва): д-р Ігор Соневицький, ред Ігор Длябога, Наталка Худа-Гусяк і її батько Іван Худий.

Ню Йорк, Н.Й. — Співачка Наталія Худа-Гусяк, меццосопрано, відома досі тільки на неукраїнській сцені, виступить тут із своїм першим самостійним концертом перед українською публікою в суботу 27-го квітня о год. 7.30 вечора, в Українському Інституті Америки. Цей рецитал спонзорує Український Літературно - Мистецький Клюб, в його програмі — музичні твори українських та світових композиторів. Солістці акомпаньюватиме відомий композитор і диригент, д-р Ігор Соневицький.

Покінчивши середню школу Матері Кабріні, Наталка Худа-Гусяк вписалася до Мангатанської Музичної школи, де в 1968 р. здобула ступінь бакаляра з музики. Її вчителями й інструкторами були Роз Бемтон і Еленора Стебер. Початкового музичного знання вона набула в Українському Музичному Інституті Америки. Тут навчали її — теорії, д-р Ігор Соневицький і музичних основ на фортепіяні, Галина Чічка-Андрієнко.

Молода співачка отримала ряд різних нагород, включно із Фундацією Суллівана в 1973 р. і стипендію на літні студії в Сієнні, Італія у 1967 році.

Виступала вона у 28-ох оперових сольо, починаючи від виступів в коледжах, університетів, мистецьких різних товариствах, кінчаючи на сцені міської опери.

Цього літа вона співатиме в Американській Подорожуючій Опері, по різних містах Ню Йоркського стейту, в ролях: Сузукі („Мадам Баттерфляй") і Льолі („Кавалерія Рустікана"). В серпні співачка виступатиме в опері „Флєдермаус", Йоганна Штравса, в Гарфорді, Мд.

Наталка Худа - Гусяк є членом 194-го Відділу УНСоюзу. Вона тепер працює над українським репертуаром, виявивши побажання розпочати своє співоче турне по українських громадах.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна реформа

Уже навіть неповних чотири тижні відділяє нас від чергової, 28-ої Звичайної Конвенції Українського Народного Союзу, що має відбутися в тижні від 20-го травня у Філядельфії. Так уже велить звичай і так водиться, що на деякий час перед Конвенцією поодинокі Відділи УНС висловлюють свої пропозиції і побажання, що їх опісля розглядає Екзекутивний Комітет та передає конвенційній Статутовій комісії для евентуальних дальших пропозицій чи рекомендацій Конвенції.

Цим разом мова про одну із пропозицій, що їх видвигнула Головна Контрольна Комісія під час своїх спільних нарад з Екзекутивним Комітетом на закінчення цьогорічної перевірки. Пропозиція звучала: рекомендувати Конвенції схвалити відповідні реформи для зменшення конвенційних коштів. Така пропозиція має свою причину і вона дуже на часі, про що можуть посвідчити деякі підрахунки з попередньої, 27-ої Конвенції, яка відбулася в Клівленді в травні 1970-го року.

Згадана 27-ма Конвенція тривала точно шість днів, від понеділка 18-го до суботи 23-го травня включно. В ній взяло участь 432 делегати, 26 головних урядовців і один редактор. Кошт тієї конвенції, виплачений тільки з конвенційного фонду в Головній Канцелярії, виносив точно 237,657.90 долярів. Заокругливши цю суму до 238,000 долярів і поділивши її на шість днів, одержимо кошт одного дня конвенції: 39,666.66 долярів. І знову ж, заокругливши цю суму до 40,000 долярів та поділивши на пересічно вісім годин робочого конвенційного дня, виходить, що одна година конвенційних нарад коштувала кругло 5,000 долярів. Поділімо цей кошт на 60 хвилин і побачимо, що кожна мінута конвенції коштувала понад 83 доляри. Хто був на такій конвенції той знає, що заки один чи другий делегат або головний урядовець підійшов до мікрофону, це вже коштувало понад 80 долярів, других щонайменше 80 долярів коштувало те, що він повторював ту саму фразу: „Вельмишановний пане Предсіднику, Вельмишановне Головні Урядовці, Достойні Делеґатки і Делеґати..." і т.п.

В Америці того роду видатки називають „коштом демократії". Проте, відповідною реформою ці видатки цілком певно можна зменшити не тільки без будь-якої шкоди для демократії, але й з деякою користю для неї.

Виправдування русифікації

В органі Міністерства культури Української ССР та Республіканського комітету профспілки працівників культури „Культура і життя" з 31 березня появилася стаття кандидата філософських наук, доцента М. Іванової: „Радянський народ — нова історична спільність людей". Ця стаття нічого нового не внесла у совєтську українську публіцистику, коли йдеться про її головні ідеї і висновки, але на увагу заслуговує тенденція, з якою ця стаття, як можна догадуватися на основі її змісту, була написана. Идеться у цій статті про те, щоб, з одного боку, наголосити історичну „закономірність" формування „радянського народу як нової спільности людей", а з другого, доказати, що ця нова „історична спільність" — це не творення „нової нації" і це не кінець існуючих націй і народностей. Завданням автора статті є також доказати, що плянове поширювання в СССР російської мови і культури не є ані „русифікацією", ні будь-яким „обмежуванням" у всебічному розвитку підсовєтських націй і народностей, їхніх культур і їхніх мов.

Згідно з дефініцією М. Іванової, „радянський народ — не нова нація, а міжнаціональна, соціяльна спільність, яка охоплює понад сто націй і народностей... В умовах тісної єдности радянського народу сформувалось і розвинулось почуття великої спільности народів СРСР, почуття загальнонаціональної гордості, в якому органічно сполучаються патріотизм та інтернаціоналізм". На шляху формування цієї „історичної спільности" витворилася — пише М. Іванова — спільна соціялістична культура, що забезпечує „інтернаціоналізацію" культурного життя всіх націй і народностей СССР, а далі „мова міжнаціонального спілкування", якою стала, бо „так історично склалося", російська мова. Очевидно, т.зв. інтернаціональна культура у своїй основі є також культурою російською, з додатком русифікованих національних культур.

Як виходить із статті, цей закид в русифікації націй і народностей СССР дуже не подобається Москві і тому з її доручення у совєтській пресі і публікаціях останнім часом почато наголошувати неросійський аспект т.зв. інтернаціоналізації. „Розвиток інтернаціональної соціяльно-політичної спільности, — пише М. Іванова, — не означає злиття націй, утворення „радянської нації", як твердять представники антикомунізму, українські буржуазні націоналісти". Вона навіть покликується на найвищий сьогодні в СССР авторитет, цитуючи Брежнєва, який сказав, що „говорячи про нову історичну спільність людей, ми не маємо на увазі, що в нас уже зникають національні відмінності, або тим більше сталося злиття націй". Того роду виправдування русифікації в СССР має свої причини, а саме дуже реальний і рішучий спротив русифікаційній політиці режиму з боку поневолених в СССР націй. Совєтські верховоди надіються з допомогою марксо-ленінської діялектики переконати поневолені народи, що русифікація це ніяка русифікація, а тільки нібито „інтернаціоналізація" всіх аспектів національного життя, в рямках якої окремі нації і народності можуть ще краще і буйніше розвиватися.

Японія та СССР домовилися про позичку на розбудову Сибіру

Токіо. — Японські урядові чинники поінформували, що у висліді тритижневих нарад з совєтською делеґацією під проводом В. Ахімова, заступника совєтського міністра закордонних справ для зовнішньої торгівлі, підписано 22 квітня договір про японську позичку у висоті одного більйона долярів на розбудову промислової експлуатації Сибіру, в першу чергу видобування вугілля та природного газу і виробництва дерева. Загальна сума японських інвестицій у розбудову Сибіру досягне яких сім більйонів долярів, якщо обом сторонам пощастить узгіднити всі спірні проблеми. Найважливіші питання, які мають розв'язати у японсько-совєтських переговорах, це питання цін на експортовану з СССР промислову сировину, а також питання величини експорту. Японія заінтересована у доставах вугілля, газу і дерева. Японські позички для СССР будуть низьковідсоткові.

І. Вовчук

В ПОШУКАХ НОВИХ „КРИТЕРІЇВ"

(1)

Більше трьох місяців у всіх закутинах московського царства партійні барабани безугаву бубнять про соціялістичне змагання. Сторінки преси повні доведень і закликів про розгорнення змагання, яке, за твердженням преси й інших видів інформації, має відіграти вирішальну ролю у розвиткові економіки, яку ханат ЦК КПСС третій рік намагається переключити на ефективні методи. „Головне завдання тепер — сказано в доповіді Л. Брежньова на урочистостях в 50 річницю створення СССР, — круто змінити орієнтацію, натиснути на інтенсивні методи ведення господарства, забезпечити тим самим серйозне підвищення ефективности економіки" (Правда 12. 22. 1973).

Над організацією змагань (найжорстокішою формою визиску людини), щоб охопити всіх працюючих, від академіків почавши і на трударях соціялістичних панів колгоспів і радгоспів скінчивши, працює кількаступеневий апарат партії, уряду і професійних спілок. Видаються окремі урядові постанови, якими нормується організація кріпосницької системи праці у формі соціялістичного змагання під гаслом: „давай продукцію та не-абияку, а якісну!", країна розвиненого соціялізму веде вирішальну битву з капіталістичним світом. Віцепрезидент Академії Наук СССР І. Федосеєв, говорячи про побудову „розвиненого соціялізму", підкреслює, що історичною перевагою соціялізму є „соціялістичне змагання". Воно є могутнім засобом підвищення продуктивности праці, розповсюдження передового досвіду, як нової форми у відносинах між робітниками і колективами працюючих". („Комуніст" ч. 2, 1974).

Спланована партією штурмовщина, якою є „соціялістичне змагання", створює в колективах підприємств і установ стан постійної напруги. Людину цілковито узалежнюється від колективу якому за пляном накидається понадплянове завдання. В психологічному узалежненні, підкоренні людини колективові її знеосіблюється перетворюється на механічний додаток, ґвинтик, як влучно називав В. Мороз. В соціялістичному змаганні людина позбувається свого „Я", втрачає почуття особистости, стає автоматом, який все виконає, але нічого не створить. Безликий колектив ітиме туди, куди його вестимуть, а це облегчує диктатурі тримати владу.

В „Архіпелаг ГУЛАГ" на 40 сторінці А. Солженіцин розповідає: у статті „Як організувати соцзмагання (7 і 10 січня 1918 р.) В. І. Ленін проголосив загальну єдину мету „очистити землю російську від усяких шкідливих комах", (під комахами він розумів не лише клясововорожих, але також і „робітників, що ухиляються від праці", наприклад, набиральників пітерських партійних типографій". Нам тепер і зрозуміти важко, як це робітники тільки стали диктаторами здобули нахил ухилятися від праці в себе". Накреслюючи розміри в плані „переробки" комах В. Ленін писав: „В якім кварталі великого міста, на якій фабриці, в якому селі немає саботажників...?"

За більше як півстоліття окаянної доби большевизму „переробка" не змінила ставлення людини до будови імперського соціялізму. Тому для виконання плянів ханат ЦК КПСС організує соціялістичне змагання, зобов'язуючи працюючих перевиконувати намічені пляни. „На грудневому Пленумі ЦК КПСС, заявив Л. Брежньов 15 березня ц.р. у Алма Аті, — було гостро поставлено питання про стиль праці в усіх ланках народного господарства і в усіх галузях нашої діяльности". („Правда" 3. 16. 74).

***

Матеріялів згаданого пленуму не опубліковано, а зі скупих вісток, що пробилися в пресу напрошуються висновки, що Л. Брежньов розпікав партійну знать за безвідповідальне ведення господарства, безініціятивність, за низьку якість продукції, псування матеріялів, низьку продуктивність праці й інших — а все це створює загрозу невиконання плянів. З циферністю виконання плянів ЦСУ уміє маніпулювати, підганяючи статистику до вимог ханату. Але тими маніпуляціями не міняються стану в економіці країни, не ліквідуються відставання економіки СССР від економічного розвитку европейських країн, а ще більше ЗСА.

За свого владування Хрущов часто, догоджаючи юрбі ґвинтиків, проголошував: „доженемо і випередимо Америку", а тоді похоронимо й капіталізм. Про це мають і брежневське владування в миротворному тумані. А диспропорція в економічному розвиткові СССР і країн вільної економіки капіталістичного світу не зменшується, а збільшується. За даними Лондонського Інституту дослідження стратегічних проблем в 1952 р. валова державна продукція СССР була на 237 мільярдів менша від національної продукції ЗСА. В 1972 році різниця (відставання) досягла 713 мільярдів долярів, цебто збільшилась у тричі на користь ЗСА.

В 1952 році валова національна (державна) продукція СССР дорівнювала 32,3 відсоткам американської, за 10 років вона збільшилась до 39 відсотків в порівнянні до американської, а за останнє десятиріччя 1962 - 1972 рр. знов спала до 37,3 відсотка. Отже, темп господарського розвитку за останнє

(Продовження на стр. 4-ій.)

М. Л-ий

СОВЄТСЬКИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ

„Крісчієн Саєнс Монітор" приніс цікаву розповідь про американця, який після 42 років перебування в Совєтському Союзі вернувся до ЗСА. Подаємо її в скороченні.

Альбертові Джонсонові було сім літ, як його батько виїхав у початках 1930-их років до СССР, коли підписав контракт із совєтською організацією як спеціяліст-електрик. Тоді виїхали були до СССР сотки американських спеціялістів. Рік пізніше Джонсонова жінка, родом із Трентону, виїхала до СССР із 7-літнім синком Альбертом, щоб жити з чоловіком. Та чоловік помер в майже день після їх від'їзду із ЗСА. Пані Джонсон рішила залишитися із синком у СССР. Тепер синові п'ятдесят років. Він американець, народжений у ЗСА, не є совєтським громадянином, бо не зрікся американського громадянства. Все ж із зовнішнього вигляду подобає він більше на совєтського мешканця, ніж на американського, хоч і говорить по-англійськи майже без акценту. Сьогодні Альберт Джонсон старається знайти собі місце й ідентичність, на жаль, у незрозумілому для нього капіталістичному світі. Із СССР до ЗСА вернувся він 1973-го року і хоч технично не еміґрант, йому судилося боротися з проблемами, з якими бореться кожний еміґрант. У СССР — каже він — вами все опікуються і ви затрачуєте свою ініціятиву. Вони дають вам працю і пенсію і тоді ви є слухняні. В Америці все залежить від вашої власної ініціятиви. Ви ж не знаєте що і як робити.

Джонсоновій матері тепер 74 роки. Вона родом із Бруклина. — Я хотіла, — каже вона — щоб мій син кінчив вищу школу. Прийняла добровільно совєтське громадянство, та це була моя помилка. Щоб жити, працювала як „коректорка совєтських англійських видань. В 1949 році її арештували як „шпіонку" — запримітила з усмішкою вона — і заслали на Сибір на примусові роботи. Прожила там понад сім років. В 1957-му році, за часів Хрущова її звільнили й реабілітували. Син, що не зрікся американського громадянства, виростав як „русскій". Його примістили в дитячих яслях, а вчився в совєтських школах і закінчив знану академію хліборобства ім. Тімурясва у Москві. Довгі роки працював як агроном у досвідних радгоспах на Сибірі, в Литві й Україні. Злучився з матір'ю щойно в 1963 році. Старалися видістатися з СССР під час війни, але це їм не вдалося. В 1971-му р. почали наново вносити прохання на виїзд до ЗСА. Вкінці одержали дозвіл. Джонсон від'їхав із Москви в липні 1973-го року, а мати в серпні.

Життя не було там приємне, бо вони були чужинці, — каже пані Джонсон. — Вони нас не переслідували, але недовір'яли. Життя було — не завидне — не можете читати того, що бажали б багато нам бракувало, тому я хотіла вернутися до моєї рідної країни. Син, як приїхав до ЗСА, насамперед жив у своєї тітки в Сан Авґустін на Флориді, завдяки якій їм вдалося виїхати з СССР. Він дістав службу помивача кухонного посуду в місцевому ресторані. Як приїхала мати, він рішився поїхати до Вашингтону й шукати більш відповідної праці. Потім почалися „ходження", розмови в „Голосі Америки", „Ілюстрейтед Амеріка", в департаментах агрикультури і промислу, але все даремно, бо щоб дістати урядову посаду, треба бути зогляду на безпеку „без закиду". Це тяжка вимога для людини, яка жила в СССР 42 роки, а якої папери неможливо перевірити — каже Джонсон. Один службовець порадив йому попробувати знайти роботу в книгарні Віктора Камкіна, яка продає совєтські книжки. Там він дістав працю, за яку дістає по 20 долярів денно. Книгар рад був, щоб він вправлявся для кращої роботи, — же Джонсон — але він хоче такої роботи, в якій міг би використовувати своє агрономічне знання і свій досвід про СССР. Тому рішився працювати в Камкіна лише частинно, а крім того перекладати наукові твори, щоб поправити своє знання англійської мови, бо хоч говорить плавно, але це ще не вистачає.

Сьогодні Джонсони живуть у скромно умебльованому мешканні з одною спальнею, при вулиці Такома Парку в Меріленді, за яке платять місячно 165 долярів. щоб допомогти синові, старенька мати внесла подання про спеціяльну опіку від добродійної агенції. Діставати буде місячно 90 долярів допомоги. „Вони потребують багато часу, щоб вирішити цю справу", — запримітила пані Джонсон.

Альберт Джонсон найрадше хотів би працювати на державній службі, наприклад у хліборобській бібліотеці, але дістати посвідку, що він не є небезпечний для держави та й іноді різні американські посвідки про його кваліфікації не так легко. — „Я вже трохи упав на дусі, бо не приїхав до ЗСА, щоб наново ходити з книжками — каже він. — Маю високу освіту й хочу робити корисну роботу. Коли ви щойно як молодик починаєте працювати, це зовсім щось іншого. А я старша людина, не знав нічого про ЗСА. Я виповнив багато урядових формулярів, та не зважаючи на те, скільки я їх виповнюю, мені все це кажуть виповнювати їх більше й говорити з людьми. Та коли вам відмовлять раз або два рази, ви геть тратите охоту. Життя тут так дуже скомпліковане, треба бути правником, щоб знати всі ті закони. Звернутися до якоїсь добродійної аґенції, щоб допомогла йому, він не може, бо він

(Продовження на стр. 4-ій.)

Леся Лисак

НОСТАЛГІЯ

Цим разом не наша, еміґрантська. Не людей, що рятуючи життя і шукаючи волі, покинули рідну землю й тосі тужать за тим, що вже не повернеться. Цим разом — це туга людини американського міста за давніми, добрими часами.

Можливо, скептик пробував би оспорювати поняття добрих часів, вказуючи, що в кожній добі були якісь „але", яких зариси затерлися щойно з віддалі років. Та туга нинішньої людини за чимось добрим, гарним, радісним і навіть романтичним, стає сильнішою за скептицизм. Власне, його, скептицизму, вже надто багато, і його надмір надоїв. Людина прагне, хай і підсвідомо, чогось стійкого, зрівноваженого. Людина прагне знайти у нинішніх, часто безрадісних днях те, що звуть красою життя.

Ностальгія модерної людини пригадала часи з-перед півсторіччя-двадцяті роки в Америці. Епоху, яка по Першій світовій війні позначилася сміливим новаторським розмахом. На основі повісти відомого американського письменника Фіцґеральда з тематикою двадцятих років, фільмові продуценти випродукували фільм „The Great Gatsby". Тематику підхопили продуценти інших галузей, у першу чергу комерційний світ. Епоха двадцятих років враз стала модною.

Комерційний світ підхопив тематику носталгії жадібно. Її ж бо можна використати як засіб, щоб скріпити занепадаючі бизнеси. Як заохоту людей до купівлі.

І ось у весняний день перед вітринами великої департаментової крамниці в центрі міста, зібрався чималий натовп. У просторих вітринах відбувається цікавий „шов": там, у костюмах з двадцятих років, професійні танцюристи танцюють танки з тих часів.

З гучномовця несуться на вулицю звуки чарлзтона. Для підкреслення настрою, продають, як в тамтих часах, на вулиці квіти. При вході — крамничні шефи, зодягнені за модою двадцятих років. Поруч них — красуні — модельки в сукнях і капелюх романтичних двадцятих років, чарують жіночістю й елеґантністю.

У вітринах йде „шов" перед вітринами зростає зацікавлений натовп. Втім, несподівано, з натовпу протискається старий чоловік. Похилі плечі, зморщене обличчя, вицвілі очі. Хвилину він прислухається музиці, а відтак починає танцювати на хіднику. Та що за дивна переміна! Старечі ноги набирають гнучкости, похилі плечі простуються, вибляклі очі оживають. Наче б щез увесь тягар похилого віку.

Яке у нього досконале відчуття ритму, яка верва та ще й фантазія! — Він знаменито танцює! — чути голоси. Усі очі тепер звернені на нього, на танцюристів у вітрині вже й не дивляться.

На обличчі молодого бизнесмена, який зупинився на вид несподіваного „шову" — ледве помітна насмішка. Вона без слів говорить: „Відолашний здивачів старушок і робить зі себе видовище!" Молодий бизнесмен не думає про те, що й до нього прийде колись старість, — він занадто занятий думками про інтереси...

Збоку стоїть жінка середнього віку. Її обличчя виявляє щось зовсім протилежне. Не насмішку, а зрозуміння. Що ж у цьому дивного, що ця музика з гучномовця перенесла стару людину в часи його проминулої молодости? Може цей чарлзтон, що він його танцює на втіху натовпові, — і мініятюрний фраґмент колишньої радости?

Жінка підходить до старушка, що скінчивши танок, стоїть збентежений, і наче засоромлений вибухом спонтанности. — Це було гарно — каже щиро.

Старече обличчя знову оживає радістю. Цим разом із-за цього, що хтось ним поцікавився, приязно заговорив. — Спасибі — каже - з то мені стало ніяково, що мене понесли спомини. Бачите, мені пригадалися давні роки, коли я працював в театрі в Ню Йорку. Визначним актором я не був — додає - га часто працював поруч славних тоді артистів. Ах, пані, — оживляється його лице — які це були гарні часи, яке буйне життя! Коли б я мав окреслити їх тільки одним словом, я б назвав їх „чарівні". Чоловіки були джентелменами, жінки — дамами. У поведінці, у способі життя, у зовнішньому вигляді. Панувала естетика, елеґантність. Усе довкола було якесь захоплююче, величаве. Люди шукали в житті краси. Не так, як тепер — він глянув на групу зарослих патлачів і неохайних дівчат — не так, як тепер, коли смаки простачіють і люди любуються у вульгарності. Чомусь зникла різниця між гарними і поганими. Тож не дивуйтесь, що я затужив за давніми часами.

Він глянув на дівчину, що продавала квіти. — Пані — закликав — дозвольте купити вам букетик! Мені буде здаватися, що дарую його, як колись у молодості, комусь близькому! Я ж залишився зовсім самотний, ніхто з моїх рідних вже не живе!

Сонце з весняного неба роззолотило букети жовтих нарцизів. Жінка, що слухала розповіді старого чоловіка, всміхнулася до квітів: вони нагадали теж їй інший світ, інші часи. Колись, весною, на рідній землі, перед її хатою цвіли такі ж квіти. Там, далеко, на Україні. До них попливла тиха ностальгія. Цим разом не тутешня. Наша. Еміґрантська...

Мирон Орищук,
Асистент Манітобського університету

ВІННІПЕЗЬКИЙ ЦЕНТР УКРАЇНОЗНАВСТВА Й СЛАВІСТИКИ

З ПРИВОДУ 25-РІЧЧЯ ВІДДІЛУ СЛОВ'ЯНОЗНАВСТВА МАНІТОБСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ 1949-1974 РР.

(2)

Писав „Український Голос" в 48-му числі з 1949 року таке:

„Канадійці українського роду прийняли з глибоким вдоволенням вістку про відкриття на Манітобському університеті Департаменту Слов'янських Студій. Це, що ще донедавна було тільки мрією, сьогодні вже стало фактом, і з початком нового університетського року Департамент вже буде існувати. Всім зрозуміло, що відкриття Департаменту Слов'янських Студій накладає на українське громадянство певні обов'язки, яких воно не сміє уникнути. Д-р Джілсон і члени Ради Ґубернаторів свою частку зробили. Ми певні, що д-р Рудницький, як професор в тому Департаменті, вив'яжеться похвально зі своєї відповідальности.

„Який буде розвій цього Департаменту залежатиме в дуже великій мірі від тієї піддержки, яку українське громадянство й студентство подасть Департаментові, бо ніде правди діти, що Український Відділ, з огляду на число українців в Манітобі, які зі всіх слов'янських груп видають найбільше студентів, повинен би бути найсильніший. ... Коли б таке сталося, що Департамент не дістав би достаточного числа студентів українського роду, то такий стан міг би шкідливо відбитися на долі цього новоствореного Департаменту". 8)

Як на це відгукнулося українське громадянство, український загал, українські організації? Адже ж справа не малої ваги, коли подумати, що від них, українських установ і українського тільки населення, Життя Департаменту Славістики було залежне. Воно й сьогодні є ще далі від них залежне, і воно й надалі буде від них залежне.

З відкриттям Департаменту, — можна б сказати — громадянство наше наче б то прокинулося до нового життя.

В 1950-му р. проф. Рудницький провів першу більшу збірку фондів на закуп книжок для Департаменту. Фонди стали напливати спершу дрібними пожертвами, а згодом організованим шляхом широкої допомоги. З ініціятиви Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців створився в 1951-му році (під проводом Марка Смерчанського). Український Студентський Фонд, куди напливали дотації від приватних людей, українських організацій, а також від неукраїнських інституцій і підприємств.

В 1952-му р. проведено кампанію, з метою зібрання фондів для Департаменту Славістики й по деяких місцях Манітоби.

Загально до 1959-го р. — подається в університетському звіті — передано Манітобському університетові для потреб Славістичного Департаменту — понад 23,000 долярів.

Щоб Департамент був для студентів рівновартісний із другими Департаментами, а тим самим — був для студентів Славістики приманчивим і багатий на стимули встановлено деякими особами й організаціями нагороди й стипендії, що їх виплачувано гідним відзначення студентам Славістики.

За десятиліття (1949-1959) нараховувалося 9 стипендій, на річну суму 650 долярів. Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців уфундував одну стипендію (на $100), Український Народний Союз Америки дав дві (по $50), Український Народний Дім у Вінніпезі встановив одну стипендію ($100), Союз Українок Канади теж одну (на $50), а Канадсько - Польський Конґрес призначив аж дві стипендії, одну на ($200, а другу на $100.

Загально — за 10 років, від 1949 до 1959 р., виплачено студентам тільки $3,000. В наступних роках, правда, число стипендій збільшилося. Часто це діялося завдяки проф. Рудницькому, який, не раз і не два, — звертався до деяких осіб чи організацій, щоб вони з нагоди такої то, а такої річниці встановили стипендійний фонд.

Для прикладу подам, що в році 1970-71 виплачено 1,345 долярів в стипендіях, цебто 15 нагород для 13 студентів із таких діючих асиґнат: Український Народний Дім у Вінніпезі — $100, „Карпатія" - Нагорода Союз Америки - $100, „Карпатія" — Пропам'ятна Нагорода М. Погорецького — $100, „Карпатія"—Нагорода ч. 11 — $100, Комітет Українців Канади — Літня Нагорода — $100, Союз Українок Канади (Три нагороди по $150) — $150, „Карпатія" — Нагорода ч. 1 — $100, Пропам'ятна Нагорода Юрія Елендюка — $100, Читальня „Просвіта" в Вінніпезі — $100, Клюб Українських Професіоналістів і Підприємців — $100, Нагорода Василя Свистуна — $100, Пропам'ятна нагорода Анастазії Савули — $70, Пропам'ятна нагорода Петра Ратуського — $100.

Немає тут нагороди Михайла Белея, яка існувала деякий час. Її відмовлено в 1971 році.

У 1972-73 академічному році лише 10 студентів одержало 11 нагород на загальну суму 1,070 долярів.

Це так виглядало б з фінансової сторінки. А тепер пригляньмося числам студентів.

Здавалося б, що ентузіязам, який виявили для так важливої справи старше українське громадянство, українські організації, а також неукраїнські особи чи інституції, защеплять в серцях молоді зрозуміння потреби Студій Українознавства й Слов'янознавства взагалі, і спрямує ту молодь до того свого кутика науки, а серця тих, що про нього подбали й дбали, сповнить гордістю.

8) Там же, ст. 31.

(Продовження буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

„Симбіоністська визвольна армія" погрожує вбити 5 поліцаїв за кожного вбитого члена „Армії"

Сан Франціско. — У понеділок, 22-го квітня, так звана „Симбіоністська визвольна армія", яка ще в лютому схопила Патришу Гирст, передала каліфорнійській газеті „Сакраменто Бі" записку та магнетофонну стрічку, в яких погрожує, що за кожного вбитого члена цієї „Армії" відплатиться вбивством 5-ох поліцаїв. У своїй записці та на магнетофонній стрічці терористи цілком не згадували Патришї Гирст. Як відомо, у понеділок, 15-го квітня, Патриша Гирст брала участь у грабунку банку в Сан Франціско, але працівники Федерального Бюра Інвестиції не певні, чи вона брала участь добровільно, чи була змушена членами „Симбіоністської армії". Поліційні чинники тепер розшукують за Патришою Гирст, а також за 3-ма іншими білими дівчатами та одним негритянським чоловіком, яких підозрівають у цій грабежі. Щодо нової погрози „Симбіоністської армії", то працівники Еф-Бі-Ай заявили, що переслали записку та магнетофонну стрічку до своєї кримінальної лябораторії у Вашинґтоні для точніших дослідів.

Чергове американсько-совєтське домовлення

Москва. — Газета „Известия" з 21-го квітня опублікувала повідомлення, що „Всесоюзне об'єднання „Проммашинімпорт" підписало контракт з американською фірмою „Оксидентал петролеум корпорейшен" на виконання проєктно-технічної документації для будованого в Москві Центру міжнародної торгівлі і науково-технічних зв'язків з закордонними країнами". В виправцюванні проєкту приймають участь з американського боку фірми „Бехтель інтернешенел корпорейшен", „Велтон Беккет", а з совєтського — Головне архітектурно-плянувальне управління Москви. Договір з американського боку підписав президент „Оксидентал петролеум корпорейшен" А. Гаммер.

Лекції з історії українців в Канаді та української культури в державних школах Вінніпегу

Вінніпег. — Осередок Української Культури й Освіти розвинув в державних школах Вінніпегу інтенсивну програму лекцій історії українців у Канаді та української культури. Всі лекції ілюстровані діяпозитивами (слайди). Запитів з різних шкіл і різних українських і неукраїнських організацій на ці виклади так багато, що ОУКО, маючи обмежену кількість робітників може лише частково задовольнити запити бажаючих ближче познайомитися з минулим українців у Канаді та їхньою культурою.

Упродовж останніх чотирьох місяців ОУКО мав 18 викладів про різдвяні звичаї, 34 виклади про перших поселенців у Канаді, 9 викладів про писанки та писанкарство, 4 виклади про Україну 1917-1921, 2 виклади про український традиційний хліб. Звичайно, після прослухання лекції, вчителі приводять школярів відвідати музей, картинну галерію та бібліотеку ОУКО.

Лекції прослухали понад 2.000 дітей різного віку й різних національностей.

Байон в поклоні Шевченкові

Українська Громада Байону, Н. Дж. щорічно влаштовує Шевченківське Свято. Цього року Свято відбулося 31 березня в Українському Народному Домі при виповненій залі місцевими громадянами.

Свято відкрив інж. Мирон Сірий від імені Відділу ООЧСУ і привітав зібраних, а о. Вол. Левицький, парох української католицької парохії, провів вступну молитву.

Академію започатковано американським гимном, який відіграла на фортепіяні Леся Вітковів.

Привернений знову до життя місцевий хор „Гомін", тепер під керівництвом молодої і талановитої Марійки Фесьо, виконав дві пісні — „Заповіт" і „Чого мені тяжко".

У Святі брали також участь діти Школи Українознавства, зорганізованої при укр. кат. церкві, яких підготовляли до виступу сестри Василіянки з Джерзі Сіті і Марійка Фесьо. Діти виконали інсценізацію „Розрита могила", в якій ролю України добре відіграла Катруся Сіра. Дві пісні — „Поклін Тобі Тарасе" і „О Україно, о люба ненько" відспівали діти, виконуючи відповідні вправи.

Дуже мило прозвучали 3 пісні у виконанні тріо „Троянди" у складі Люби і Лесі Гензьор та Марійки Фесьо, яка є рівночасно і керівником тріо.

Дуже цікаву доповідь про Шевченка виголосив парох укр. кат. церкви о. Володимир Левицький, темою якої було: „Релігія в житті і творчості Тараса Шевченка".

Свято закінчено українським національним гимном.

М. С.

Шкільне свято Тараса Шевченка в Чикаго

В неділю 24 березня 1974 року відбулося соборницьке свято в честь Тараса Шевченка.

Сумівські хори „Калина", осередку СУМА ім. Івана Богуна Чикаго середній північ, „Чайка", осередку СУМА ім. Крути та 24 Відділу ООЧСУ Чикаго далекий південь.

Школа Українознавства при Осередку СУМА ім. Івана Богуна, Цілоденна Українська Католицька Школа при парафії Рождества Божої Матері Чикаго — середній південь.

Концерт відбувся в українській православній залі церкви св. Петра й Павла Чикаго далекий південь.

На програму складалися співи та деклямації вибраних творів Тараса Шевченка, учнів згаданих шкіл.

Удалою була мелодеклямація балади Тараса Шевченка „Причинна". Хори під орудою М. Галана співом, Сумівка Леся Дяків деклямацією діточий балет „Русалки" танцями — віддали настроєво красу цієї балади на тлі народного повір'я.

Дбайливо опрацьований реферат Сумівки Ліди Орищук „Життєвий шлях та значення Тараса Шевченка" зробив помітне враження.

Прикрасила це свято вокальна елегія „Лебеді Материнства" В. Симоненка відспівана обома хорами.

Закінчилося Свято в честь Тараса Шевченка відспіванням українського національного гимну, що його відспівала ціла заля.

Велика церковна заля була заповнена гостями з далеких сторін Чикаго та довколишніх передмість.

Дахнівська
Управителька Українознавчої Школи при Осередку СУМА ім. полк. Ів. Богуна

СОВЄТСЬКИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

американець, а не еміґрант, — запевнює Джонсон.

Одначе Америка дає для Джонсонів, так сказати, компенсації. В порівнянні з совєтським життєвим рівнем, вони „багаті" — кажуть вони обоє. У Москві жили вони в одній кімнаті в гуртожитку. Тут мають чистеньке мешкання, а найбільше пані Джонсон сподобалися глибокі стінні шафи. Ідять тепер багато краще, — завважила вона. — Купую речі пожиточні й дешеві. Волію жити тут близько моїх братів і сестер. На біду мушу ждати ще п'ять літ, щоб наново стати американською громадянкою. Одначе не маю права на суспільну опіку.

— Це правда, маю гарне мешкання, — запримітив син — але морально життя тут пригноблює. Починаю думати, що американці є такої думки, що це нормально, щоб професіоналіст виконував нефахову роботу. Щож торкається таких вартостей як свобода й демократія, то для мене воно має мале значення під теперішню хвилю. Не можу користати з моєї свободи в моєму випадку. Можу купувати книжки, заборонені в СССР. Я дуже бажав їх і це є лише ця одна річ, якою покищо втішаюсь.

Насправді цього колишнього совєтського мешканця задивували політичні події у Вашингтоні. — „В СССР ви не можете й словечка сказати про Брежнєва" — сказав Джонсон. — „Тут із Ніксоном поводяться як із звичайною простою людиною. Це ослабляє країну. Мусить бути якась консолідація в державі: Тут попросту розшарпують її на часті. Мене застрашила ця свобода. Комуністи в цій країні використають це. Патріотизм конче потрібний".

Джонсона непокоїть непевність праці в капіталістичному середовищі. — „Скажіть мені — питає він — чи тут усе є таке суперництво між людьми. Мені повідали, що тут усе конкуренційне, а це спричинюється до того, що відносини серед робітників дуже напружені. Чи то правда?".

Це дуже тяжко пояснити, — завважив кореспондент.

Українська культурна перлина в Лос Анджелесі

Найвищим обов'язком української спільноти в діяспорі — гідно репрезентувати Україну та боронити ім'я її, голосячи не пофальшовану правду.

Репрезентуючи Україну, гідно репрезентуємо її культуру, будьмо зразком в поведінці та національній принциповості. Нашим завданням є свідчити про Україну і її нарід як про нарід і країну славного минулого, високої культури та европейської цивілізації.

Це важне завдання є нелегке, але розуміючи його велику вагу і вартість мусимо дуже поважно до цього відноситись і старатись продукувати як найдосконаліші взірці нашої культури.

Найбільш доступним та ефективним середником, на мою думку, є такі радієві програми, в котрих ми маємо змогу сполучити слово і пісню. Українську пісню давно вже оцінено народами культурного світу і тому-то піснею нашою, як могутньою зброєю, ми зможемо зробити багато корисного в нашій амбасадорській місії. Досконалим взірцем такої, так би мовити, амбасадорської діяльности є єдина українська радіогодина в Лос Анджелесі, під назвою „Пісня України", яка існує більше року. Зміст та високомистецька якість цієї радіогодини зацікавлює велику кількість своїх і чужих слухачів, число яких зростає. Кожної неділі від години 10-тої до години 11-тої вечора на хвилях KUTE 102 FM, лунає укр. пісня і живе слово. Бадьорим ритмом маршу „Живи Україно, живи для краси" — розпочинається ця програма і кінчається чудовою музичною обробкою національного гимну „Ще не вмерла". Ця радіогодина стала для багатьох незаступимою духовонаціональною поживою. Різноманітність цікаво опрацьованого змісту в який включено короткі доповіді з нагоди історичних подій, вшанування річниць величних актів та мужів, літературномистецькі частини, радіотеатр, різні інтерв'ю з визначними людьми, інформації та жарти — все це переплетене українською піснею створює чудову та цікаву мозаїку цієї радіогодини. А коли ще додати релігійні моменти та молитву за хворих слухачів на тлі величних звуків церковних мотивів, різні цікаво опрацьовані поздоровлення, то направду наша радіопрограма „Пісня України" в Лос Анджелесі є унікальною і неперевершеною. Недавно ця радіопрограма стала ще міцнішою через створення англомовної її частини. Англомовна частина на українську тематику доповнює українську радіогодину, вповні оправдуючи її амбасадорську місію і значення.

Наша велика громада Лос Анджелесу завдячує існування цієї радіогодини в першу чергу її ініціяторові і керівникові всеч. о. Юрієві Почекові, який, маючи попередній 15-тилітній досвід українського радіопересилання в Канаді, незалежно від своїх пастирських обов'язків, переїхавши сюди, взявся за організацію „Пісні України". Нагороджений та обдарований Богом мистецькими талантами та завжди відданий нашій національній справі, всеч. отець Юрій на початках 1973 р. активно почав підготовчу працю над українською радіогодиною. Група ентузіястів, на чолі з нашим українським адвокатом Володарем Кузиком та його дружиною Зореславою Кузик, стали першими спонзорами оплативши перші радіопрограми. Розпочавши радіопередачі з невеличкої радіовисильні в Аркадії, сьогодні з потужної радіовисильні в Глендейл, голос „Пісні України" доходить на хвилях етеру майже до кожної української родини великого Лос Анджелесу і околиць. Розбудовуючи цю радіопрограму, обрано адміністрацію, доповнивши її новими ентузіястами цієї мистецької перлини. Наша радіогодина з кожним днем росте і розвивається та тішиться підтримкою, моральною і матеріяльною, громадянства. В придбанню фінансової підтримки левину працю віддає трудолюбивий адміністратор і фінансовий керівник Володимир Будило, який своїми систематичними збірками фондів, а особливо збірками щомісячних добровільних уподатковань „п'ятидоляровців", допомагає фінансовим зобов'язанням нашої радіопрограми.

Керівник радіопрограми та диктор всеч. о. Юрій Почонок та всі хто віддає свою енергію і талант для опрацювання програм, не одержують ніяких винагород, а навпаки, докладають також, якщо потрібно, і свій гріш.

Радіопрограма „Пісня України" існує і буде продовжувати свій розвиток, успішно виповнюючи свою місію, тільки завдяки невтомно-відданому її керівникові, жертвенній праці членів адміністрації, а також і керівництву англомовної частини на чолі з Дарією Чайковською.

Але найголовнішою запорукою існування і успіхів цієї високомистецької радіопрограми — це фінансова та моральна підтримка окремих громадян та жертвенних її меценатів та того відданого нашого громадянства, яке добровільно, зобов'язавшись своїми місячними п'ятидоляровими вкладами, уможливлюють це велике діло.

Всім Вам, що допомагаєте радіопрограмі „Пісня України" — честь і слава! Своїм чином і Ви стаєте гідними амбасадорами української культури — української правди.

Св'ятополк Шумський

В ПОШУКАХ НОВИХ „КРИТЕРІЇВ"

(Продовження зі стор. 2-ої)

десятиліття (1962-1972 рр.) в ЗСА був вищий, як в СССР. Інші порівняння темпів господарського розвитку СССР до капіталістичних країн подібні. В 1952 році валова продукція в СССР була у 8 разів більша, ніж національна продукція Японії; в 1962 році СССР продукує в 4 рази більше, як Японія, а в 1972 році валова продукція Японії дорівнюється трьом четвертинам всієї продукції СССР. Отже, темп економічного розвитку Японії в роках 1951 - 1962 був у двічі вищий, як в СССР, а за останнє десятиліття (1962-1972 рр.) темп розвитку японської економіки став у три рази більшим в порівнянні до СССР.

Ще разючіше відставання темпу розвитку економіки СССР в порівнянні до Західньої Німеччини. В 1952 році валова продукція СССР була в три рази вищою, як національна продукція Західньої Німеччини, а в 1972 році вона продукує понад 60 відсотків всієї продукції СССР. Цебто темпи господарського розвитку Західньої Німеччини на 50 - 100 відсотків вищі, як в імперському комплексі московського соціялізму. Подібне відставання в темпі економічного розвитку СССР спостерігається і до Франції. Не треба забувати, що чисельність населення Західньої Німеччини становить лише 25 відсотків від населення СССР, а крім того СССР має значно вигідніші природні умови, бо має великі природні запаси сировини, не кажучи вже про величезні можливості розвитку сільського господарства.

Шукаючи важилів, спираючись на які думають подолати відставання імперської економіки від економіки капіталістичних країн, в Кремлі заговорили про нові критерії в плянуванні. Досі пляни складалися на підставі „досягнутого рівня" в попередньому році чи пляновому періоді. На грудневому пленумі ЦК КПСС таку практику засуджено і поставлено вимогу творчого підходу в плянуванні, а не від досягнутого рівня, як було досі. „Досить часто підприємства, плянуючи від „досягнутого", занижують свої можливості збільшення об'єму виробництва і поліпшення якісних показників" — твердить „Правда" за 22 березня ц.р.

В ГАРВАРДІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВИСТАВКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дань і публікацій, життя в таборах переміщених осіб. В окремому підвідділі будуть виставлені зразки таборових філателістичних видань — поштові марки Реґенсбургу, пошти УНРади, як також філателістичні катальоги приватних поштових марок.

Дванадцятий відділ буде присвячений діяльності померлого передчасно колекціонера еміграційної літератури і її бібліографа сл. п. інж. Івана Лучкова, активного приятеля і мецената Гарвардського Осередку Українських Студій.

Експонати на цю унікальну, влаштовувану з метою ознайомлення американських університетських кіл з культурною діяльністю українських емігрантів у перших повоєнних роках виставку видань 1945 1950 років одержано з колекції сл. п. І. Лучкова, як також із колекції україніки в бібліотеках Гарвардського Університету, книгозбірні Гарвардського Українського Наукового Інституту, проф. О. Пріцака, ред. Б. Кравцева й ін. осіб.

Дирекція цього Інституту буде дуже вдячна усім відвідувачам, які, оглянувши виставку, бажатимуть доповнити її окремі відділи своїми матеріялами, зокрема ж фотографіями з життя українських таборів ДП.

Докладніші дані про час відкриття виставки і дні й години її відвідування будуть подані в пресі. За ближчими інформаціями можна звертатися до канцелярії ГУНІ — Harvard Ukrainian Research Institute, 1581-83 Massachusets Ave., Cambridge, Mass. 02138.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА

Ню Йорк. — 64-й Відділ Союзу Українок Америки влаштовує в суботу, 27-го квітня ц.р. о годині 5:30 вечором в домівці СУА при 108 — 2-га Евня в Ню Йорку Авторський Вечір відомого письменника-гумориста Миколи Понеділка. В програмі вечора, крім згаданого, візьмуть ще участь ред. Уляна Любович, письменник Іван Керницький-Ікер і д-р Ляриса Онишкевич.

ДОКІЮ ГУМЕННУ І АЛЛУ КОССОВСЬКУ ВШАНУЮТЬ ЛІТЕРАТУРНИМ ВЕЧЕРОМ

Ню Йорк. — Управа 82-го Відділу Союзу Українок Америки, вшановуючи двох письменниць, — Докію Гуменну і Аллу Коссовську — влаштовує в неділю, 28-го квітня ц.р. о год. 4-й по полудні в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку Літературний Вечір. Слово про письменниць виголосять пані: П. Андрієнко-Данчук і Слава Ласовська. В музичній точці виступить сопрано, панна Зірка Дерлиця, при фортепіяновому акомпаніяменті Калини Чічки-Андрієнко. Після офіційної програми — товариська гутірка при чаю і солодкому.

ЦУКРОЗАВОД НА ЛЬВІВЩИНІ

Львів. — Газета „Радянська Україна" з 9 квітня інформує, що в Радехівському районі на Львівщині почалося будівництво найбільшого в західніх областях України цукрозаводу. Новий завод перероблятиме щодня 6 тисяч тонн цукрових буряків, що вможливить скоротити сезон цукроваріння на заводах Львівського міжобласного бурякоцукротресту майже на місяць.

ТАРЗАН, Ч. 7105. Прия телі прибули до заповідника

WE ARE NEARING A NATIONAL PARK, ITO, WHERE GAME IS ALLOWED TO ROAM AND ROMP UNMOLESTED!
WHY ARE SOME ANIMALS DISAPPEARING, TARZAN?
SOME OF IT FOR FOOD, SOME FOR SPORT AND MOST FOR PROFIT!.. HUGE ELEPHANTS MERCILESSLY SLAUGHTERED FOR THEIR TUSKS!.. SO IT IS WITH RHINOS, OSTRICHES AND MANY OTHER SPECIES!
HERE WE ARE! WE'LL TRAVEL THROUGH THE AREA SO THAT YOU CAN SEE THIS CONSERVATION PROGRAM IN ACTION!
ENTERING WASIRI PA... NATIONAL PRES... HUNTING FORBID...

Ми зближаємося до державного заповідника, Іто, де дичина може свобідно проживати та мандрувати!

Чому деякі звірі вимирають, Тарзане?

Деяких вбивають на їжу, деяких задля спорту, а більшість задля заробітку!..

Величезних слонів безжалісно винищують задля їхніх іклів!.. Так само винищують носорогів, струсів та багато інших порід звірів!

Ми вже тут! Подорожуватимемо через заповідник, щоб ти міг побачити як ця програма збереження тварин справді діє!